



# Biuletyn

## Koła Miłośników Dziejów Grudziądza



Rok II: 2004

Numer 33 (38)

Data odczytu: 3.11.2004

Data wydania: 1.12.2004

mgr Stanisław Poręba

### Z dziejów Pomorskiej Agencji Prasowej w Grudziądzu (1924-1939)

#### Aneks do odczytu.

W tym roku minęła 80 rocznica założenia w Grudziądzu Pomorskiej Agencji Prasowej. Dzieje agencji zostały omówione w czasie odczytu w dn. 3 listopada 2004 r. (Klub „Centrum” S. M., Grudziądz, ul. S. Moniuszki 13), oraz w pracy S. Poręby „Dzieje Pomorskiej Agencji Prasowej w Grudziądzu 1924 – 1939”, Grudziądz 2004, ss. 20. („Biblioteka KMDG”, tom 27).

W czasie odczytu nie było, jak i w wymienionej pracy nie ma żadnej wzmianki o odnalezionym w latach 80-tych druku ulotnym pt. „ZAKRES DZIAŁALNOŚCI POMORSKIEJ AGENCJI PRASOWEJ W GRUDZIĄDZU”. Druk ten o wymiarach 30,5 cm x 20 cm, oraz o objętości 8 stron nieliczbowanych znajdował się w zbiorach grudziądzkiego historyka Adama Wolnikowskiego (1915-1990). Druk był eksponowany na wystawie „Życie kulturalne Grudziądza w latach międzywojennych” (Muzeum Miejskie w Grudziądzu, kwiecień-czerwiec 1983 r.). Odnotowany jest w katalogu wystawy (s. 9, poz. 171).

Po zakończeniu wystawy niżej podpisany wypożyczył od A. Wolnikowskiego wspomniany druk. Ponieważ był to okres tzw. „stanu wojennego” nie udało się wykonać jego odbitki kserograficznej... Dokonany został natomiast odpis druku, liczący 36 stron maszynopisu. Po śmierci A. Wolnikowskiego, w 1990 r., druk ten zaginął... Nie posiada go obecnie w swoich zbiorach Czytelnia Regionalna im. A. Wolnikowskiego w Bibliotece Miejskiej im. W. Kulerskiego w Grudziądzu...

Druk „Zakres działalności Pomorskiej Agencji Prasowej w Grudziądzu” opracował z całą pewnością osobiście właściciel PAP-u L u d w i k Ł y d k o (1896 - 1940). Składa się on z następujących części:

- I. Publicystyka,
- II. Święta narodowe, rocznice ważniejszych zdarzeń politycznych i wypadków historycznych w Polsce
- III. Święta narodowe, rocznice ważniejszych zdarzeń politycznych i historycznych krajów Europy i Ameryki
- IV. Rocznice śmierci sławnych ludzi
- V. Święta i uroczystości kościelne
- VI. Obchody i tradycje ludowe w Polsce i zagranicą
- VII. .Miesiące i pory roku:

U w a g i

W I. części została przedstawiona w zarysie problematyka agencji. A więc PAP zajmowała się życiem narodowym, społecznym i gospodarczym Pomorza, rozwojem portu w Gdyni i rozwojem floty polskiej, sprawami Gdańska oraz odpieraniem niemieckich ataków na całość granic R..P. Pisała też o terenach plebiscytowych i życiu Polaków w Prusach Wschodnich. Ważne dla PAP-u były też sprawy mniejszości polskiej w Niemczech, rozwój niemieckiego

militaryzmu oraz „antypolskie poczynania” Niemiec. W II części przedstawione zostały polskie święta narodowe, ważniejsze wydarzenia z dziejów oraz ważniejsze wydarzenia polityczne w Polsce. Ułożono je według miesięcy: od stycznia do grudnia. W tej części znajduje się wzmianka o ważniejszych rocznicach pomorskich, m. in. „Poszczególne etapy zajęcia Pomorza przez Wojsko Polskie”, „Rocznica wyzwolenia Grudziądza” i „Grudziądz, jego historia i rozwój w wolnej Polsce”. W tej części oferowała też PAP, takie tematy: „Z historii Zakonu Krzyżackiego”, „Wiekowa walka w Poznańskim o ziemię polską”, „Wspomnienie Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu”, „Armia gen. Hallera i jej działalność”, „Martyrologia ludu polskiego za kordonem pruskim”, „Walki polsko-bolszewickie na Pomorzu”, „Rocznica powstania niepodległej Polski” i „Przebieg powstania wielkopolskiego”.

W III części oferowano liczne tematy z historii powszechnej, tej dawnej i najnowszej. Podział według miesięcy.

W IV. części PAP oferowała artykuły o sławnych „ludziach”, głównie Polakach, m. in. o Janie Kilińskim, ks. arcb. Janie Cieplaku, Juliuszu Słowackim, ks. Ignacym Skorupce, Tadeuszu Kościuszcze, Adamie Mickiewiczu i gen. Józefie Bemie. Wśród nich były postacie związane z Grudziądzem: ks. Konstanty Budkiewicz, Jan Kasprowicz, Franciszek Żwirko, Stefan Żeromski, Władysław Reymont... Ogółem PAP oferowała zainteresowanym pismom 41 życiorysów, zaznaczając, że dalsze są w opracowaniu... Oferowała też 17 życiorysów postaci „zagranicznych”, m. in. życiorys marszałka Ferdynanda Focha...

W V. części przedstawiono informacje o świętach i uroczystościach kościelnych, ułożone według miesięcy, od stycznia do grudnia. PAP oferowała więc materiały o Nowym Roku, Święcie Trzech Króli, Wielkanocy, Zielonych Świątkach, Święcie Wniebowzięcia NMP, Uroczystościach Wszystkich Świętych, adwencie, Bożym Narodzeniu i innych. Oferowała też materiały odnoszące się do życiorysów wielu popularnych świętych, m. in. polskich, jak: św. Kazimierz, św. Wojciech, św. Stanisław /bp./, św. Andrzej Bobola, św. Stanisław Kostka...

W VI. części PAP oferowała materiały o obchodach i tradycji ludowej. Podział według miesięcy od stycznia do grudnia.

Końcowe „U w a g i” zawarte w druku, zasługują na podanie ich w całości:

„1. Powyższy program działalności Pomorskiej Agencji Prasowej podlega stałemu rozszerzaniu, uzupełnianiu i ulepszaniu z uwzględnieniem wszelkich zaszłych w międzyczasie zmian wzgl. wypadków.

2. Każda rocznica jest, o ile możliwości, dostosowywana do chwili obecnej. Dążeniem PAP jest bowiem jak największa aktualność w wykorzystywaniu wszystkich rocznic.

3. Artykuły PAP na temat wymienionych rocznic, nie powtarzają się. Każda rocznica podana jest co rok w odmiennym opracowaniu i zawiera co rok inne szczegóły.

4. Nie wszystkie z wymienionych rocznic nadają się do corocznego poruszania. Mniej ważne z nich wykorzystywane są w odstępach lat 2 lub 5-ciu. Dotyczy to w szczególności rocznic z działu IV.

5. W razie zbiegu kilku rocznic w jednym dniu, wybierana jest jedna lub dwie rocznice najważniejsze.

6. PAP zastrzega sobie prawo wszelkich zmian w powyższym programie swej działalności.”.



Stanisław Poręba

**DZIEJÓW  
POMORSKIEJ AGENCJI  
PRASOWEJ  
W GRUDZIĄDZU  
1924-1939**

Grudziądz 2004

Ludwik Łydko